

Vysoká škola: **strojní a textilní**
Fakulta: **textilní**

Katedra: **tkalcovství a pletářství**
Školní rok: **1964/65**

DIPLOMNÍ ÚKOL

pro .....
s. Jana Svobodu
obor .....
textilní stroje

Protože jste splnil požadavky učebního plánu, zadává Vám vedoucí katedry ve smyslu směrnic ministerstva školství a kultury o státních závěrečných zkouškách tento diplomní úkol:

Název tématu: **Zařízení pro nakládání kanet**

Pokyny pro vypracování:

Vypracujte konstrukční návrh zařízení pro nakládání prázdných kanet na útkovém automatu TOTEX 2053.2.

Zařízení musí automaticky obsloužit 80 současných vřeten a dodávka kanet má pracovat na elektromechanickém principu.

Dále zhodnoťte současný stav v oblasti nakládání kanet, provedte rozbor závislosti doby soukání s ohledem na zajištěnou dodávku - a to na podkladě matematickém a stanovte parametry nakládacího zařízení.

Autorské právo se týče směrnicemi MŠK pro státní závěrečné zkoušky č. j. 31 727/62-III/2 ze dne 13. července 1962-Věstník MŠK XIII, sešit 24 z dne 31. 8. 1962 § 19 autorského zákona č. 115/53 Sb.

VYSOKÁ ŠKOLA STROJNÍ A TEXTILNÍ
Ústřední knihovna
LUDĚK BEREC - JAROŠOVÁ

S
V 145/65

Rozsah grafických laboratorních prací:

Rozsah průvodní zprávy:

Sestavy a podsestavy s ohledem na řešený úkol. Dílenské výkresy cca 10 ks
cca 60 stran

Seznam odborné literatury:

Vedoucí diplomní práce:

Prof. Ing. František Pompe

Konsultanti:

Ing. Jiří Kypka

Datum zahájení diplomní práce:

30.8.1965

Datum odevzdání diplomní práce:

9.10.1965

L. S.

Vedoucí katedry

Děkan

v **Liberci** dne **30. srpna** **1965**

OBSAH

Úvod	4
Přehled nakládacích zařízení u útkových automatů	6
Popis nakládacího zařízení prázdných kanet u útkového soukacího automatu typ 2053.2	21
Přehled nejčastějších poruch naklá- dacího zařízení	25
Rozbor závislosti doby soukání s ohledem na zajištěnou dodávku	28
Návrh řešení ovládání zásobníku	49
Hodnocení vlivu nakládacího zařízení na minimální dobu soukání útkového soukacího automatu	53
Seznamy použité literatury	56

CEZNAM OBRÁZKŮ V TEXTU

- obr. 1 Automatický útkový soukací stroj Plutte,
KOECKE - HacoBa PKC s nakládací jednot-
kou kanet
- obr. 2 Automatický útkový soukací stroj Schlaf-
horst Autocopser A - S - E
- obr. 3 Automatický útkový soukací stroj
~~Schwäitter~~ MSL
- obr. 4 Automatický útkový soukací stroj
~~Schwäitter~~ MSL - detail dopravování
kanet
- obr. 5 Automatický útkový soukací stroj Schärer
HG
- obr. 6 Automatický útkový soukací stroj Schärer
HG - doprava prázdných kanet k soukacím
jednotkám
- obr. 7 Automatický soukací stroj Fatac - Pica-
nol, skupina soukacích jednotek s auto-
matickým přiváděním prázdných kanet
- obr. 8 Automatický útkový soukací stroj typ
2053. 2, výrobek n.p. Totex Chrastava.
Celkový pohled
- obr. 9 Výkres sestavy nakládacího zařízení
k útkovému soukacímu automatu, typ
2053.2, výrobek n.p. Totex Chrastava
- obr. 10 Schema nakládání prázdných kanet u
útkového soukacího automatu typ 2053.2

obr. 11 Schema ovládání zásobníku

obr. 12 Schema ovládání motoru nakladače

Ú V C D

S rostoucí životní úrovní musí růst úměrně produkce spotřebního průmyslu. Ve spotřebním průmyslu zaujímá textilní průmysl důležité místo. Výroba textilií má vzestupnou tendenci. Objevují se jak nové způsoby výroby textilií, tak nové materiály. Přes všechn rozvoj netradičních způsobů výroby textilií tvoří tkaniny velkou část produkce.

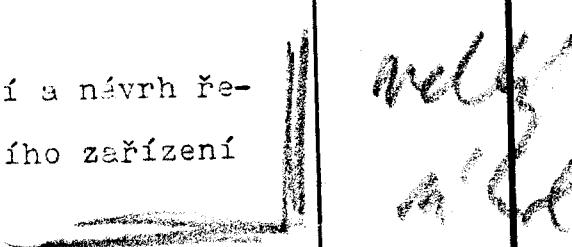
Tkaninu vyrobenou klasickým způsobem tvoří dvě soustavy nití - osnova a útek. I když v poslední době bylo vytvořeno několik systémů zanášení útkových nití do osnovy, bude stále většina tkanin vyráběna klasickým způsobem. Při klasickém způsobu tkání je útková příze do osnovy zanášena člunkem. Aby tkanina byla kvalitní a práce tkalcovny produktivní, musí být příze pro tkání dobře připravena. Přípravné práce útku oproti osnově jsou značně jednodušší. Ovšem pro produktivní výrobu tkaniny musí být obě práce kvalitně provedeny. Přípravárenské práce tvoří značnou část práce při výrobě tkanin. Zvýšení produktivity práce v přípravárenství vede k snižování vlastních nákladů na výrobu 1 m a zvyšování produktivity celého procesu tkání.

Cesta ke zvyšování produktivity práce v přípravárenství je cesta automatisace výrobního

procesu. Útkové soukací automaty přesoukávají přízi z velkých křížových cívek na kanety. Příze na kanetách tvoří zásobu útku pro tkání. Činnost útkových soukacích automatů je do značné míry automatizována. Přesto obsluha musí provádět velké množství ručních prací, na př. navazování přetruhů, vyměňování prázdných křížových cívek, odvoz nasoukaných kanet, doplnování zásobníků prázdnými kanetami. Tento poslední úkol je u moderních soukacích útkových automatů automatizován. Pro různé typy soukacích útkových automatů byly vyvinuty různé systémy nakládacích zařízení.

Totex Chrastava vyvinul z prázdných kanet pro útkový soukací automat typu Hacoba 2053 nakládací zařízení prázdných kanet, které může být namontováno k útkovému soukacímu automatu typ 2053 (je již namontováno v několika závodech). Prozatím reagovalo předpoládaných parametrů.

Úkolem této práce je objasnění a návrh řešení některých nedostatků nakládacího zařízení pro útkový soukací automat.

PREHLED NAKLÁDACÍCH ZARIŽENÍ U ÚTKOVÝCH
AUTOMATU .

Útkové soukací stroje se v principu nezměnily, avšak dosahují vysokého stupně v provedení automatizace. Obsluha se omezuje pouze na nasazování předlohouvých cívek a navazování přetržených nití. Ostatní práce, jako nasazování prázdných kanet, snímaní nasoukaných cívek a jejich ukládání se provádí automaticky.

Bylo vyvinuto několik různých typů nakládacích zařízení pro různé typy útkových automatů.

V podstatě každé nakládací zařízení se skládá z násypky a dopravníku. Jednotlivé typy dopravníků se liší od sebe způsobem doprovodování kanet k soukacím jednotkám.

Kanety jsou z násypky vybírány šikmým dopravníkem, který je dopraví k zásobníku, odkud jsou dopraveny k soukacím jednotkám. Pro nedostatek materiálu nemůže být proveden rozbor jednotlivých systémů.

2
acolé

Přehled se omezuje pouze na popis jednotlivých typů nakládacích zařízení.

Prvním je nakládací zařízení k útkovému soukacímu stroji HA COBA , výrobek firmy P L U T E, KOECKE & CO . Celkový pohled je na obrazce 1 .

Jak je patrné, kanety jsou z násypyky dopravovány na dopravník, který je dopravuje k jednotlivým hlavám. Dopravník je opatřený zařízením pro uchopení kanet. Dopravník pracuje přerušovaně, nastala-li nutnost doplnění kanetami. Dopravník stačí zásobit nejvýše 40 - 60 vřeten, možnost dodávky je 30 kanet / min.

Další nakládací zařízení je výrobek firmy

S ch l a f h o r s t ,
Ústrojí pro samočinné podávání prázdných kanet se skládá ze zásobníku, řetězového nakladače a dopravníku s komůrkami pro cívky. Zásobník pojme kolem 1.000 kanet, speciálně připravenými články řetězu nakladače se jednotlivé cívky zahytí za hlavici a přivedou na šikmý skluz a odtud se doplňují podle potřeby komůrkou dopravníku.

Zvláštním zařízením, t.j. dotykačem, se zjišťu-

je za pohybu dopravníku, která komůrka je prázdná, aby se doplnila kanetou. Je-li skluz na - kladače naplněn dvanácti kanetami, pohyb řetězu nakladáče se přeruší. Vypínání pohybu řetězu je provedeno fotobuňkou. Z komůrky sjíždí kaneta skluzavkou do korýtka vlastního vřetena a po dokončeném nasoukání předcházející cívky je vložena do pracovní polohy.

Nakládacím zařízením firmy Schweiter je vybaven automatický útkový soukací stroj Schweiter MSL. Přísun prázdných kanet z násypy k jednotlivým vřetenům je řešen průmězným elevátorem s vertikálním vedením kanet, který pracuje na mechanickém principu s velmi spolehlivou činností / obr.4 / .

U automatu firmy Schäfer jsou kanety z násypy vybírány transportérem a ukládány do vyčkávací polohy do šikmých saní stojícího zásobníku. Na zadní straně stroje pojíždí vozík zprava doleva a zprostředkovává zásobování vřeten prázdnými cívками. Když dojede vozík do krajní polohy ke stojícímu zásobníku, uvolní se

kanety, sjedou po saních do zásobníku vozíku, který naplní. Uprazdněný stojící zásobník se ještě opět naplní uvedením transportéru z násypky do chodu / obr. 5 / .

Vlastní zásobování soukacího vřetena prázdnými cívками se provádí tak, že při dosoukání cívky se vysune narážka do cesty vozíku, který při nejbližším průjezdu uvolní nejnižší cívku, která sjede skluzem do vyčkávací polohy ke vřetenu.

Nakládací zařízení u útkového automatického soukacího stroje firmy Fatac - Pica - n o l není odlišné od běžných typů. Přísun prázdných kanet k vřetenům je řešen na známém opticko - mechanickém způsobu přísunu prázdných kanet k jednotlivým vřetenům z ústřední násypky / obr. 6 / . (obr. 9)

Automatický útkový soukací stroj firmy Muschamp S. S. 166 je opatřen nakládacím zařízením, které je tvořeno násypkou, která pojme kolem 2.000 kanet, odkud se kanety transportérem a elevátorem dopravují k jednotlivým

vřetenům rychlostí 32 kanet / min. Toto zaříze-
ní zásobuje obvykle 24 - 32 vřeten / obr. 7 /.

Útkový soukací automat typ 2053.2 s na-
kládáním prázdných kanet je výrobkem n.p.

T o t e x Chrastava. Nakládací zařízení má
tyto části : *děle jí automatické funkce*

Nakladač vybírá z násypky kanety a pomocí dvou
pásů dopravuje cívky do zásobníku ve stanovené
poloze. Zásobník je umístěn za nakladačem a za-
jišťuje pravidelné zásobování prázdných pánvi-

ček transportního pásu cívками a ovládá oba
dopravní pásy nakladače tak, aby byl zajištěn
minimální a maximální počet cívek v zásobníku.

Maximální a minimální počet cívek v zásobníku
je kontrolován fotoelektrickým zařízením.

Transportní pás s cívečnicí je umístěn nad
útkovým automatem, je opatřen páničkami a za-
jišťuje odebírání kanet ze zásobníku a jejich

rozmístování předzásobníkům jednotlivých hlav.

Náhon transportního pásu je zajištěn samostat-
ným elektromotorem, který se automaticky zasta-
ví při přetížení. Kanety, umístěné v páničkách
transportního pásu, které nebyly odebrány u

žádné hlavy automatu pukračují znovu v oběhu.

Předzásobník zajišťuje vypouštění kanet z páneček transportního pásu a jejich přísun k vozíku soukacích hlav. Je umístěn u každé hlavy a ovládán pomocí táhel od výměny útkového automatu. Při začátku soukání na nové cívce je druhá prázdná cívka připravena nad vozíkem a předzásobník odebírá třetí kanetu transportního pásu / obr.8,9,10 / .

Nakládací zařízení prodělala rychlý vývoj a stávají se důležitou složkou soukacích útkových automatů .

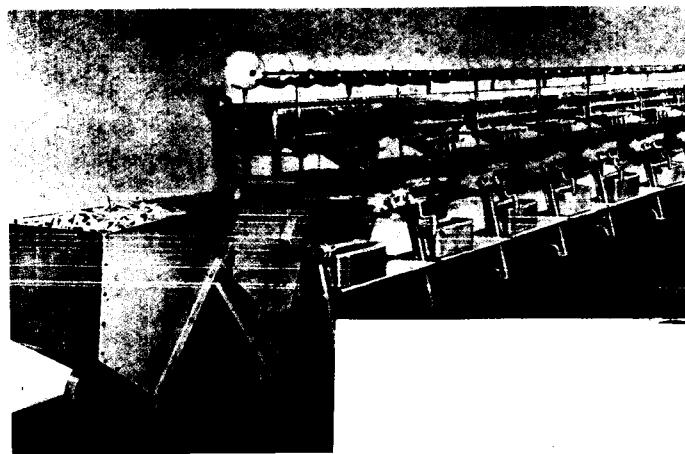
VŠST LIBEREC

NAKLÁDACÍ ZAŘÍZENÍ

DP — STR. 12

9. ŘÍJNA 1965

Jan Svoboda

Cbr. 1

Automatický útkový soukací stroj Plutte
Koecke - Hacoba PKC s nakládací jednotkou
kanet

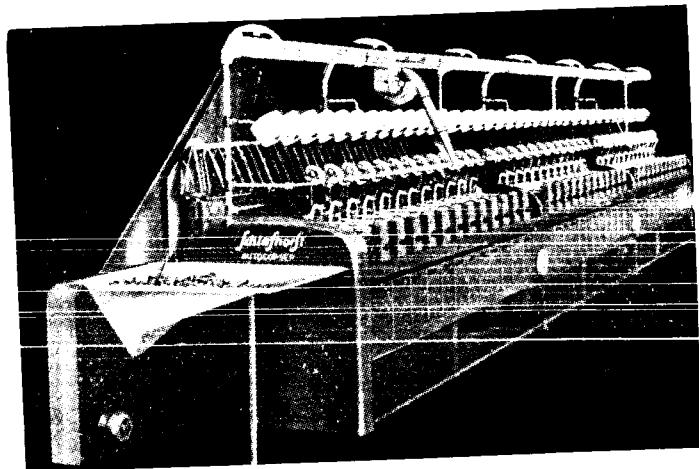
VŠST LIBEREC

NAKLÁDACÍ ZAŘÍZENÍ

DP — STR. 13

9. ŘÍJNA 1965

Jan Svěboda

Obr. 2

Automatický útkový soukací stroj

Schlafhorst Autocopser A - S - E

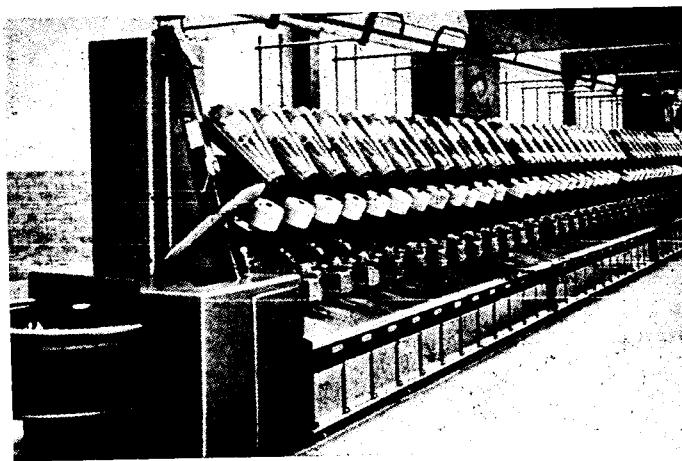
VŠST LIBEREC

NAKLÁDACÍ ZAŘÍZENÍ

DP — STR. 14

9. ŘÍJNA 1965

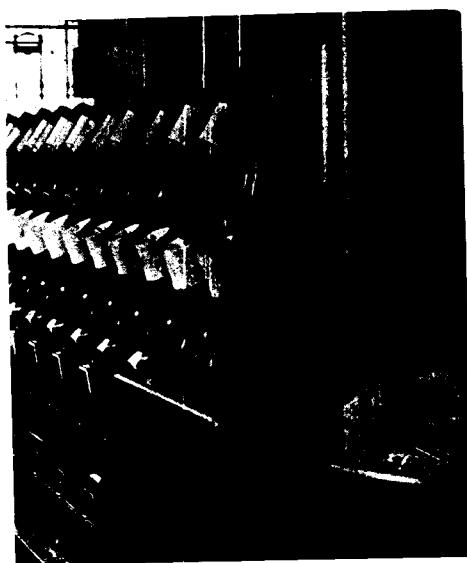
Jan Svoboda

Obr. 3

Automatický útkový soukací stroj

Schwittter MSL

Obr. 4

Automatický útkový soukací stroj

Schwittter MSL - detail dopravování

kanet

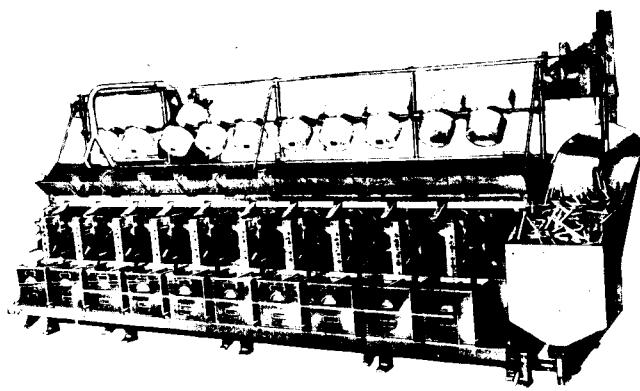
VŠST LIBEREC

NAKLÁDACÍ ZAŘÍZENÍ

DP — STR. 16

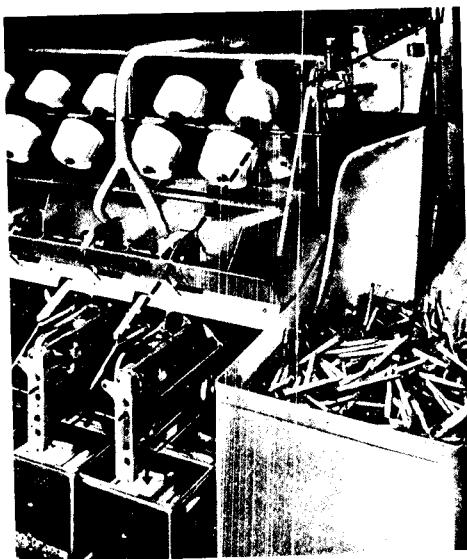
9. ŘÍJNA 1965

Jan Svoboda

Obr. 5

Automatický útkový soukací stroj Schäfer HG

Obr. 6

Automatický útkový soukací stroj Schärer HG
doprava prázdných kanet k soukacím jednotkám

Materiál
popisek (fotografie)

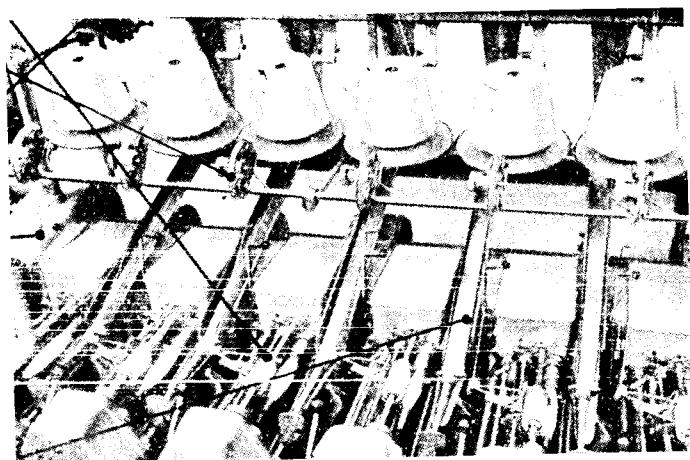
VŠST LIBEREC

NAKLÁDACÍ ZAŘÍZENÍ

DP — STR. 18

9. ŘÍJNA 1965

Jan SVOBODA

Obr. 7

Automatický útkový soukací stroj Fatac -
Picanol, skupina soukacích jednotek
s automatickým přiváděním prázdných kanet.

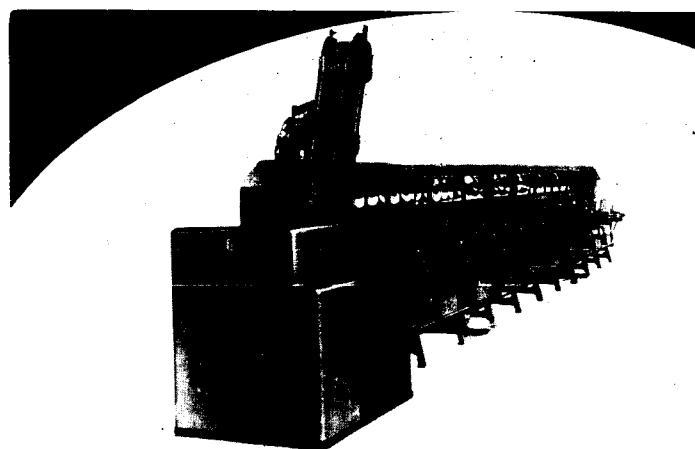
VŠST LIBEREC

NAKLÁDACÍ ZAŘÍZENÍ

DP — STR. 19

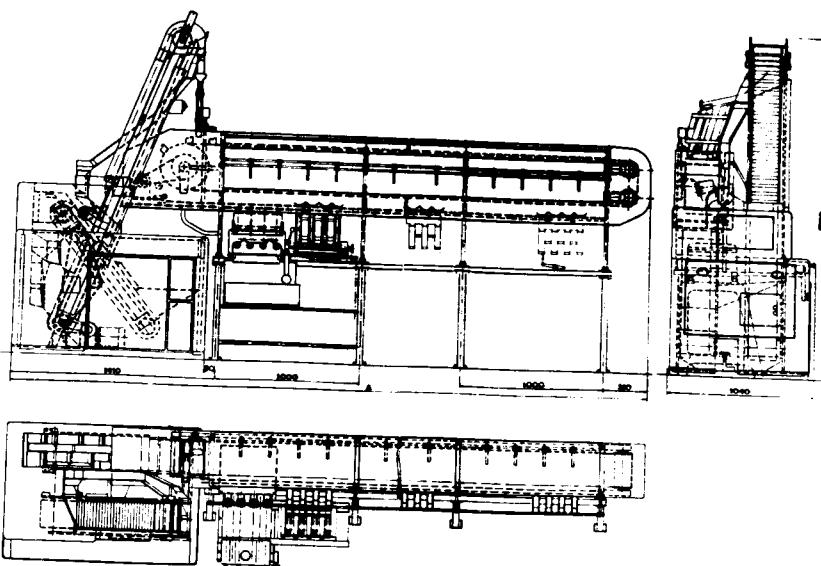
9. ŘÍJNA 1965

Jan Svěboda

Obr. 8

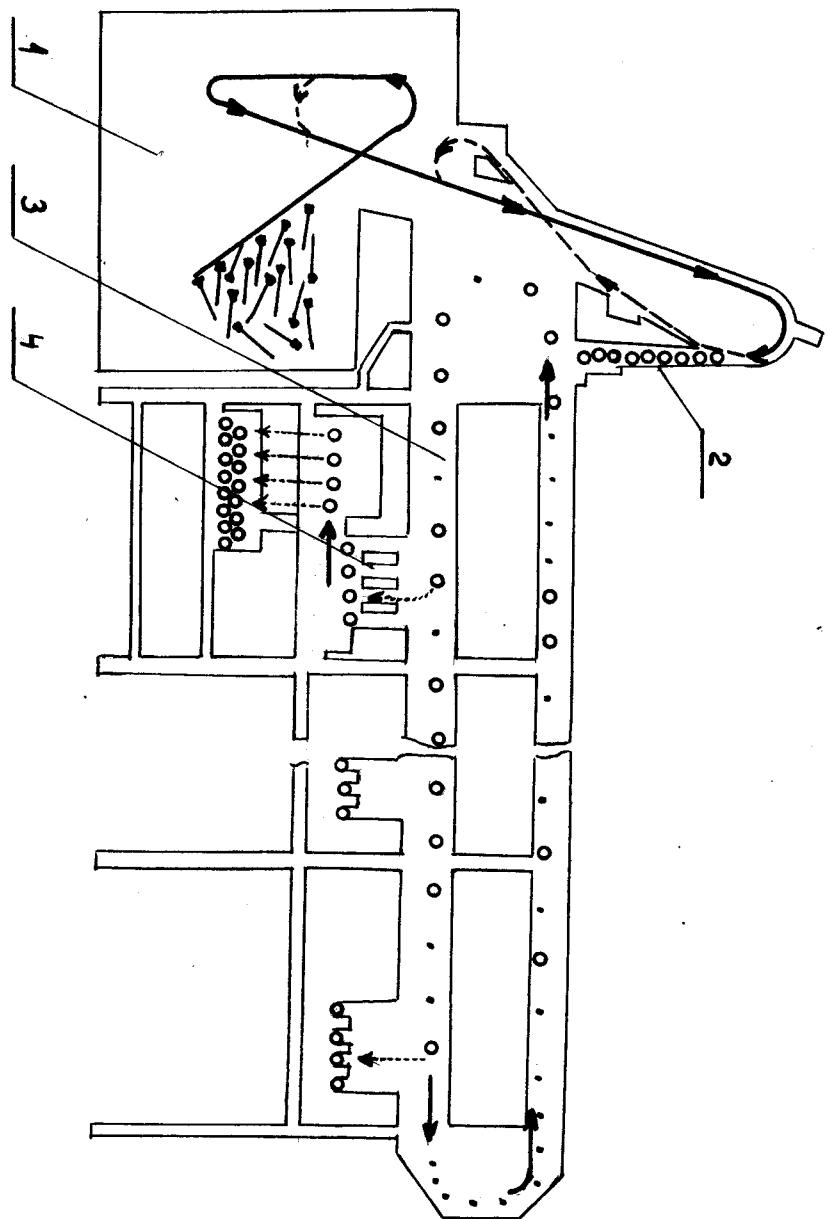
Automatický útkový soukací stroj typ 2053.2
výrobek n.p. Totex Chrastava - celkový pohled

Obr. 9

Výkres sestavy nakládacího zařízení k útkovému soukacímu automatu typ 2053.2 , výrobek
n.p. Totex Chrastava

Popis nakládacího zařízení prázdných kanet
u útkového soukacího automatu typ 2053.2.

Zařízení pro automatický přísun prázdných kanet zajišťuje plynulé zásobování jednotlivých hlav útkových automatů 2053 stejným druhem cívek, vložených do násypky. Zařízení je stavěno pro kanety Northrop Ø 30 x 190 - 210 a kanety NORTHROP Ø 27 x 180 - 210. Obsluhuje 10 nebo 20 hlav. Výkon útkového automatu je maximálně 40 kanet / min. Minimální doba soukání na stroje s 10 hlavami je 1 minuta, na stroji s 20 hlavami 2 minuty. Pro tyto časy stačí nakládací zařízení krýt bezpečně dodávku.

Části nakládacího zařízení :

1/ nakladač s příslušenstvím je sestaven z nosníků a bočnic. Tvoří tuhý zakrytovaný celek. Funkcí tohoto zařízení je vybírat v násypce uložené kanety a pomocí dvou dopravních pásů dopravovat cívky do zásobníků ve stanovené poloze. Oba dopravní ũásy jsou poháněny jedním elektromotorem, který je automaticky vypínán při přetížení pásů. V přední části zařízení je uloženo elektrické příslušenství stroje. Krátký šikmý pás vybírá z násypky kanety a dopravuje je ke skluzu. Skluzem kanety padají na dlouhý šikmý pás, odkud jsou dopravovány k zásobníku.

2/ zásobník

je umístěn za nakladačem s příslušenstvím a zajišťuje pravidelné zásobování prázdných pániček

transportního pásu cívkami a ovládá oba dopravní pásy nakladače tak, aby byl zajištěn minimální a maximální počet cívek v zásobníku. Minimální a maximální množství cívek v zásobníku je kontrolováno fotoelektrickým zařízením.

3/ transportní pás s cívečnicí je umístěn nad útkovým automatem, je opatřen páničkami a zajišťuje odebírání kanet ze zásobníku a jejich rozmištování předzásobníkům jednotlivých hlav. Náhon transportního pásu je zajištěn samostatným elektromotorem, který se automaticky staví při přetížení. Kanety umístěné v páničkách transportního pásu, které nebyly odebrány u žádné hlavy automatu pokračují znova v oběhu. Zásobník s předlohouovými cívkami je umístěn mezi transportním pásem a slouží k upevnění křížových cívek.

4/ Předzásobník *(čk/loc)* zajišťuje vypouštění kanet z pániček transportního pásu a jejich přísluní k vozíku soukacích hlav. Je umístěn u každé hlavy a ovládán pomocí táhla od výměny útkového automatu. Při začátku soukání na nové kanetě je druhá prázdná kaneta připravena nad vozíkem a předzásobník odebírá třetí kanetu z transportního pásu.

5/ Elektrické příslušenství stroje.

Zajišťuje přívod elektrického proudu k náhonovým motorům útkového automatu a náhonovým motorům zařízení pro automatický přísluní prázdných

VŠST-LIBEREC

NAKLÁDACÍ ZARIJEVNÍ

DP - 278 - 24

9. ŘÍJNA 1965

Jan Svoboda

kanet. Zajišťuje ochranu elektromotorů proti pře-
tížení a signalisuje poruchy, vyskytující se na
nakladači s příslušenstvím, tak na transportním
pásu s páničkami. Ovládání zdrobníku, t.j. udr-
žování minimálního a maximálního počtu kanet je
zajištěno pomocí fotočlánku. Spouštění a zastavová-
ní stroje se děje pomocí vypínače a tlačítka, umís-
těných na přední části nakladače s příslušenstvím.

Přehled nejčastějších poruch nakládacího zařízení

Nakládací zařízení je instalováno v n.p. Seba Dolní Smržovka. Zařízení je značně poruchové. V této kapitole jsou shrnuty nejčastější závady na nakládacím zařízení.

Nejporuchovějším zařízením je fotoelektrický okruh ovládání zásobníku. Někdy včas nevypíná velký šikmý pás, i když v zásobníku je maximální počet kanet. V tom případě kanety ucpou skluz, kterým sjízdějí od pásu do zásobníku. Při ucpání skluzu dojde ke vzpřímení kanety mezi příčkou pásu a dnem skluzu. Pás je přetízen a vypne. Odstranění poruchy je poměrně pracné, protože skluz je ve výšce 2,5 m nad podlahou. Nedojeďte-li v opačném případě - při poklesu cívek pod minimální počet k spuštění šikmého pásu, nejsou prázdné páničky naplněny. Při nižších soukacích časech tyto prázdné páničky nepříznivě ovlivňují činnost posledních hlav.

Nespolehlivost fotoelektrického zařízení je způsobena kolísáním napětí, které není v požadovaném rozmezí ± 10 %.

Na některých strojích docházelo k zastavení transportního pásu. Zastavování bylo způsobeno vypadáváním kanet z poškozených pániček. Páničky byly poškozeny při průjezdu pod oddělovacem cívek, který je součástí zásobníku. Při průjezdu prázdné páničky pod zásobníkem pánič-

ka narazí drátem na oddělovač cívek, který oddělí 1 cívku ze zásobníku. Oddělená cívka je zachycena drátem a spadne do páničky.

Epohybu oddělovače cívek je zapotřebí značné síly. Na strojích, kde docházelo k těmto poruchám, byly kladíčky oddělovače cívek montovány ve značné vzdálenosti od transportního pásu. Značným ohybovým momentem došlo k deformaci páničky. V důsledku deformace pak docházelo k nevhodnému vypadávání kanet z pániček. Při značném poškození páničky došlo k úplnému jejímu poškození a tím k vyřazení z provozu. Tím došlo ke snížení počtu pániček na pásu, což se při nižších soukacích rychlostech nepříznivě projeví na práci posledních hlav.

Při zkouškách s minimální dobou soukání se stávalo, že poslední hlava přestávala pracovat. Transportní pás nestačil během 1 min. dodat k poslední hlavě 4 kanety. V pásu, který nad hlavou projel, nebyly 4 kanety. Zastavování bylo způsobeno nedostatečnou účinností zásobníku. Při nižší soukací rychlosti dochází k většímu odběru kanet. Podzásobník přijíždí větší množství prázdných pániček, do kterých zásobník nestačí dodat kanety. Účinnost zásobníku se zhoršuje. Účinnost zásobníku je poměr pániček s kanetami k celkovému počtu pániček, které projedou pod zásobníkem. Při soukací rychlosti 2 min. 15 vteřin byla namě-

2
*než
pracuje*

řena účinnost zásobníku 0,84. Při nižších soukacích rychlostech by tato účinnost klesla.

Pro správnou funkci nákladacího zařízení je důležitá co největší účinnost zásobníku. Dosavadní fotoelektrické ovládání zásobníku nevyhovuje, Není možné při větším odběru kanet zaručit dostatečně vysokou účinnost.

Rozbor závislostí doby soukání s ohledem na zajištěnou dodávku

Aby činnost nakládacího zařízení nesnižovala výkon útkového soukacího automatu, musí nakládací zařízení během doby soukání dodat do skluzů u hlavy 4 kanety. Nedodá-li nakládací zařízení během doby soukání do předzásobníku 4 kanety, musí obsluha doplnit ručně chybějící kanety. Jestliže kanety nedoplňí, hlava se po výměně zastaví. Chybějící kaneta nezachytí přízi a nenapne ji. Uvolněná zarážka zastaví hlavu. Toto je jediný případ, kdy při správné funkci nakládacího zařízení dojde k ovlivnění činnosti útkového soukacího automatu nakládacím zařízením.

Promatematické řešení si formulujeme danou úlohu takto: nad strojem, který pracuje s účinností η ; jezdí dopravník. Stroj má ~~k~~ samostatných hlav, které pracují nezávisle na sobě. Pracovní cyklus jednotlivých hlav je pro všechny hlavy stejný a je roven t_s . Začátek pracovního cyklu je u všech hlav libovolně posunutý. Aby byla zaručena správná činnost zařízení, je třeba, aby ke každé hlavě během doby jejího pracovního cyklu t_s bylo dopravním zařízením dodáno a kusů ~~k~~ kanet. Není-li během pracovního cyklu ke hlavě dodáno a kusů kanet, hlava přestane pracovat a musí být do činnosti uvedena obsluhou.

Kanety jsou na dopravní pás dodávány ze zásobníku. Zásobník dodává kanety na dopravní pás s účinkem P_0 . Kanety, které nebyly z pásu odebrány, projíždí pod zásobníkem a vrací se nad hlavy stroje. Máme stanovit minimální dobu pracovního cyklu t_s tak, aby nedocházelo k zastavování hlav stroje z důvodu nedostatečné dodávky kanet.

Účinnost stroje η je poměr počtu skutečně nasoukaných kanet během jedné směny k teoretickému množství nasoukaných kanet za jednu směnu.

Účinnost zásobníku P_0 je poměr počtu prázdných pániček počítaných v úseku mezi 1 hlavou a zásobníkem, k celkovému počtu prošlých pániček.

Doba počítání musí být dostatečně velká, aby naměřená účinnost P_0 se od skutečné účinnosti lišila jen o zanedbatelnou diferenci.

Tato úloha je řešena počtem pravděpodobnosti.

Před vlastním řešením bude uvedeno několi definice a základních úloh z počtu pravděpodobnosti, na jejichž základě je provedeno řešení uvedené úlohy.

Při stejnorodých hromadných operacích se procento sledovaných hromadných jevů v průměru téměř nemění a jen v řídkých případech se od průměrné hodnoty odchyluje značněji. Hromadná operace se vždy skládá z jednotlivých mnohokrát opakovaných shodných operací. Nás zajímá ne tak určitý výsledek každé jednotlivé operace, jako

Zbývá

spíš počet takovýchto výsledků při určité hromadné operaci. Otázka pravděpodobnosti jevu má smysl jenom tehdy, probíhá-li hromadná operace za přesně stanovených podmínek. Pravděpodobností zdařilého výsledku jednotlivé operace nazýváme poměr průměrného počtu zdařilých výsledků k počtu všech jednotlivých operací, z nichž se hromadná operace skládá. Rovná-li se pravděpodobnost jevu podílu $\frac{a}{b}$, znamená to ovšem, že v každé sérii o b v jednotlivých operacích může tento jev nastat častěji než a krát i méně často než a krát, a krát se vyskytne pouze v průměru. Ve větší sérii o b operacích bude počet výskytu jevů A blízký a, zejména je-li b veliké číslo.

Pozn. Zdařilé výsledky se nazývají všechny výsledky, jež vedou k uskutečnění jevu, který sledujeme. Jestliže označíme znakem $P(A)$ pravděpodobnost jevu A, platí vždy nerovnost

$$0 \leq P(A) \leq 1$$

ať je A jakýkoliv jev. Čím je $P(A)$ větší, tím častěji nastane jev (A). Je-li pravděpodobnost jevu malá, nastane tento jev jen zřídka, je-li $P(A) = 0$, pak jev A buď nenastane nikdy, nebo jen velmi zřídka, takže jej prakticky můžeme považovat za nemožný. Je-li $P(A) = 1$, nastane jev A vždy, nebo skoro vždy, takže jej můžeme pokládat za jev jistý.

Jestliže při operaci může nastat kterýkoliv z výsledků $A_1, A_2, \dots, A_n$ se rovná součtu pravděpodobnosti těchto výsledků, jestliže každé dva z nich se navzájem vylučují. Součet pravděpodobnosti dvou opačných jevů je roven jedné. Toto pravidlo připouští velmi důležité zobecnění. Vějme n (libovolný počet) jevů $A_1, A_2, \dots, A_n$, z nichž při každé jednotlivé operaci musí nutně nastat právě jeden, dohodneme se, že takovou skupinu jevů nazveme úplnou soustavou.

Součet pravděpodobností jevů, tvorících úplnou soustavu je roven jedné.

Přidáme-li k souhrnu podmínek, za nichž probíhá operace, nějakou novou podmínsku, může se pravděpodobnost výsledku jednotlivé operace změnit. Definice dojmu pravděpodobnosti vyžaduje, aby byl přesně vymezen souhrn podmínek, za nichž daná hromadná operace probíhá. Přidáme-li k tomuto souhrnu jakoukoli další podmínsku, podstatně tento souhrn změníme. Hromadná operace probíhá pak již za nových podmínek a jde tedy vlastně o jinou operaci. Proto také pravděpodobnost toho či onoho výsledku již není taková, jako za původních podmínek.

Poněvadž u každé operace můžeme pravděpodobnost toho či onoho výsledku posuzovat jen za přesně vymezených podmínek, je vlastně každá pravděpodobnost podmíněná. Nepodmíněná pravděpo-

dobnosti nemohou v doslovném smyslu existovat.

Ve většině konkrétních úloh je však podkladem všech vyšetřovaných operací přesně vymezený souhrn podmínek K, o nichž se předpokládá, že jsou u každé operace splnčny. Když při výpočtu pravděpodobnosti kromě souhrnu K není žádných dalších podmínek, nazýváme takovou pravděpodobnost nepodmíněnou, podmíněnou pravděpodobností nazveme tu, která byla vypočtena za předpokladu, že k souhrnu podmínek K, který je všem operacím společný, přistupují ještě nějaké dodatečné podmínky.

Pravděpodobnost, že nastanou současně dva jevy, se rovná součinu pravděpodobností prvního jevu a podmíněné pravděpodobnosti druhého jevu, vypočtené za předpokladu, že první jev nastal. Jestliže podmíněná pravděpodobnost druhého jevu, vypočtená za předpokladu, že druhý jev nastal, je rovna nepodmíněné pravděpodobnosti druhého jevu, pak první a druhý jev jsou na sobě nezávislé.

Pravděpodobnost, že současně nastane libovolný počet na sobě nezávislých jevů se rovná součinu pravděpodobností těchto jevů. Těchto několik základních pravidel počtu pravděpodobnosti nám dovoluje řešit některé základní schemata počtu pravděpodobnosti. Naši úlohu budeme řešit na základě Bernouilliho schematu.

V dalším textu budeme pokusem rozumět uskutečnění určitých podmínek, za nichž může nastat

některý, nás zajímající jev.

Podstatou Bernoulliova schema je vyšetřování posloupnosti na sobě nezávislých pokusů, t.j. takových pokusů, že pravděpodobnost toho či onoho výsledku při každém z nich nezávisí na tom, jaké výsledky nastaly, nebo nastanou u ostatních pokusů. Při každém z těchto pokusů může nastat (nebo nemusí) nějaký jev A s pravděpodobností které nezávisí na pořadí pokusu.

Pravděpodobnost, že při každém pokusu nastane jev A, je za určitých podmínek rovna p , máme vypočítat, jaká je pravděpodobnost, že v sérii nezávislých pokusů nastane jev A b krát a nenastane $(n-k)$ krát.

Jev, jehož pravděpodobnost zjišťujeme, se rozpadá na řadu částečných případů; abychom dostali jeden z těchto případů, musíme z dané série libovolnám způsobem vybrat k jakýchkoli pokusů a předpokládat, že právě při těchto k pokusech nastal jev A a že při ostatních $n-k$ pokusech tento jev nenastal. Tedy každý částečný případ vyžaduje, aby nastalo n určitých výsledků a aby u k těchto výsledků jev A nastal a u $n-k$ výsledků nenastal; podle pravidla o násobení dostaneme, že pravděpodobnost každého určitého částečného případu se rvná

$$p^k (1-p)^{n-k}$$

Točet všech možných částečných případů je roven počtu všech různých skupin o k pokusech, které lze sestavit z n pokusů, t.j. je roven $\binom{n}{k}$. Použijeme-li zde pravidlo o sčítání a známého vzorce pro počet kombinací

$$\binom{n}{k} = \frac{n!}{k!(n-k)!}$$

zjistíme, že hledaná pravděpodobnost, že při n nezávislých pokusech nastane jev A právě k krát je rovna

$$P_n^k = \frac{n!}{k!(n-k)!} p^k (1-p)^{n-k} \quad /1/$$

Tím je daná úloha rozřešena.

Další věta, potřebná k řešení výše uvedené úlohy, je Bernoulliho věta, která říká, že vykonáme-li sérii velkého počtu n pokusů, pak s pravděpodobností blízkou jedné lze očekávat, že počet k výskytu jevu A bude velmi blízký své nejpravděpodobnější hodnotě a že se bude od ní lišit jen o nepatrný zlomek celkového počtu pokusů.

Řešení dané úlohy:

Za dobu t_s projde nad j-tou hlavou ($j=0, 01, \dots, k$) n pániček. V pěchto n páničkách jsou kanety s pravděpodobností p_{j-i} . Aby byla zaručena správná funkce i-té hlavy, je zapotřebí, aby v n páničkách, které projdou nad i-tou hlavou v době t_s bylo nejméně a kanet. Pravděpodobnost že v n páničkách bude i kanet označme $B_{i,j}$

Index i označuje počet kanet v páničkách, které projdou nad j-tou hlavou v čase t
Podle Bernoulliova schématu je $B_{i,j}^n$ rovno

$$B_{i,j}^n = \binom{n}{j} p_j^n (1-p_j)^{n-j} \quad /2/$$

Pravděpodobnost p_{j+1} určíme z rekurentního vztahu, který odvodíme následujícím způsobem:

Před první hlavou je pravděpodobnost p_0 , že v páničkách jsou kanety. U první hlavy se odeberou a kanet. Z tohoto určíme střední hodnotu. Střední hodnotu náhodné veličiny vypočteme tak, že každou z jejích možných hodnot násobíme příslušnou pravděpodobností a všechny tyto součiny sečteme.

1.	2.	3.	4.
0	$B_{0,1}^n$	0	0
1	$B_{1,1}^n$	0	0
2	$B_{2,1}^n$	0	0
⋮	$B_{a,1}^n$	0	0
$a+1$	$B_{a+1,1}^n$	1	$B_{a+1,1}^n$
$a+2$	$B_{a+2,1}^n$	2	$2 \cdot B_{a+2,1}^n$
⋮	$B_{k,1}^n$	$k-a$	$(k-a) B_{k,1}^n$

Vysvětlení tabulky:

1. počet kanet na páse

2. pravděpodobnost, že bude na páse před 1. hlavou i kanet

3. počet kanet za 1. hlavou

4. střední hodnota pravděpodobnosti výskytu kanety za 1. hlavou

Střední hodnota průměrné pravděpodobnosti, že v páničkách jsou kanety, je rovna součtu středních hodnot počtu kanet za 1. hlavou.

$$n_{po} = \sum_{i=a}^k (i-a) B_{k,1}^n$$

/3/

Tento vztah upravíme následujícím způsobem

$$\begin{aligned} \sum_{i=a}^k (i-a) B_{k,1}^n &= \sum_{i=a}^k i B_{k,1}^n - a \sum_{i=a}^k B_{k,1}^n = \\ &= \sum_{i=0}^k i B_{k,1}^n - \sum_{i=0}^a i B_{k,1}^n - a \left(\sum_{i=0}^k B_{k,1}^n - \sum_{i=0}^a B_{k,1}^n \right) \end{aligned}$$

/4/

$$\sum_{i=0}^k i B_{k,1}^n = n_{po}$$

/5/

$$\sum_{i=0}^k B_{k,1}^n = 1$$

/6/

Vztahy 5 a 6 jsou základní vztahy teorie pravděpodobnosti

Dosazením vztahů 5 a 6 do vztahu 4 obdržíme

$$\sum_{i=a}^k (i-a) B_{k,1}^n = n_{po} - \sum_{i=0}^a i B_{k,1}^n - a \left(1 - \sum_{i=0}^a B_{k,1}^n \right)$$

/7/

Dosazením 7 do 3 a vydařením rovnice n dostaneme

neme

$$P_1 = \frac{1}{n} \left[n_{po} - \sum_{i=0}^a i B_{k,1}^n - a \left(1 - \sum_{i=0}^a B_{k,1}^n \right) \right]$$

/8/

Tento postup výpočtu dalších pravděpodobností opakujeme. Tím dostaneme pro obecnou hlavu ten-

to vztah:

$$P_j = \frac{1}{n} \left[n P_{j-1} - \sum_{k=0}^n k B_{kj}^n - a \left(1 - \sum_{k=0}^n B_{kj}^n \right) \right] \quad /9/$$

Aby nastalo zastavení j-té hlavy, musí být v n páničkách méně než a kanet. Protože během jednoho pracovního cyklu t nemůže v n páničkách být dvojí počet kanet, jedná se o jevy vzájemně se vylučující. Výslednou pravděpodobnost dostaneme sečtením pravděpodobností

Tuto pravděpodobnost označme symbolem q_j

$$q_j = \sum_{k=0}^a B_{kj}^n \quad /10/$$

Takto vypočtená pravděpodobnost platí za předpokladu, že 1,2,. . . j-tá hlava pracuje se stoprocentní účinností, protože však pracuje s účinností η , a počet kanet, prošlých nad j-tou hlavou, je nepřímo úměrný počtu pracujících hlav, jedná se o podmíněnou pravděpodobnost.

Proto musíme stanovit pravděpodobnost, že z prvních j-1 hlav bude j-s hlav současně v činnosti. Tuto pravděpodobnost označme symbolem A_s^{j-1} , kde index j značí j-tou hlavu a index s znamená počet nepracujících hlav ($s = 0, 1, 2, \dots, j-1$) před j-tou hlavou. Pravděpodobnost A_s^{j-1} určíme dosazením do (1)

$$A_s^{j-1} = \binom{j-1}{s} \eta^s (1-\eta)^{j-1-s} \quad /11/$$

Pro určení výsledné pravděpodobnosti q_j musíme provézt součin pravděpodobností A_s^{j-1} s jimi

odpovídajícími pravděpodobnostmi $q(j-s)$ /q - pravděpodobnost, že nad j - s - tou hlavou pře- jde méně, než a kanet nad j - s tou hlavou proto, že z j hlav s hlav nepracuje /. Výsled- dná pravděpodobnost je dána vztahem

$$O_j = \sum_{s=0}^{j-1} q(j-s) A_s^{j-1} \quad /12/$$

Výpočet pravděpodobnosti Q_j podle tohoto vz- tahu je pracný a zdlouhavý. Lze jej s dostaču- jící přesností nahradit jednodušším výpočtem.

Ve vztahu 9 pro $j < j_0$ jsou členy $\sum_{i=0}^n B_{i,j}$ zanedbatelné proti členu $n P_{j-1}$

Tím dostáváme jednoduchý vztah

$$P_j = P_{j-1} - \frac{a}{n} \quad /13/$$

Tento vztah, jak již bylo uvedeno, platí přes- ně pro hlavy s indexem menším, než j_0 . Velikost indexu j_0 závisí na požadované přesnosti výpočtu, počáteční pravděpodobnosti P_0 a na velikosti podílu $\frac{a}{n}$.

Jestliže provedeme výpočet pravděpodobnosti podle vztahu /13/ až po poslední k - tou hla- vu a s takto získanou pravděpodobností prove- deme výpočet podle vztahu /2/ odkud dosadíme do vztahu /10/. Ze vztahu /10/ dostaneme při- bližnou pravděpodobnost q'_{k-1} . Dosazením do vztahu /12/ obdržíme

$$Q'_k = q'_{k-1} A_{k-1}^{k-1} \quad /14/$$

Výslednou přibližnou pravděpodobnost Q'_j .

Tímto se dopustíme určité chyby. Jak ukázaly výpočty, chyba je nanejvýše řádu výsledné pravděpodobnosti Q_k . Protože k zajištění správní funkce stroje požadujeme pravděpodob- nost Q_k nejvýše řádu 10^{-3} , dá se tato chy- ba zanedbat.

Byl proveden výpočet pro pozorování pravděpo -
dobnosti Q_k a Q'_k pro tyto hodnoty.

$$1/ n = 42, p_0 = 0,95, k = 10, a = 4$$

$$2/ n = 55, p_0 = 0,80, k = 10, a = 4$$

$$3/ n = 86, p_0 = 0,95, k = 20, a = 4$$

$$\text{ad 1/ vyšlo } p_g = 0,093788; p'_g = 0,092858$$

$$Q_{10} = 0,110003; Q'_{10} = 0,101277$$

$$Q_{10} - Q'_{10} = 0,008726$$

$$\text{ad 2/ vyšlo } p_g = 0,145476; p'_g = 0,145457$$

$$Q_{10} = 0,007784; Q'_{10} = 0,007481$$

$$Q_{10} - Q'_{10} = 0,000303$$

$$\text{Ad 3/ vyšlo } p_g = 0,066421; p'_g = 0,066272$$

$$Q_{20} = 0,008342; Q'_{20} = 0,007781$$

$$Q_{20} - Q'_{20} = 0,000561.$$

Výpočty byly prováděny přibližným způsobem pro 10 a 20 soukacích hlav. Pro 4 hodnoty účinnosti zásobníku byl vypočten mimimální počet pániček, které musí během doby soukání projet nad hlavou.

Pravděpodobnosti p_g' a p_{19}' byly vypočteny podle vztahu /13/. Takto získané pravděpodobnosti byly dosazeny do vztahu /2/. Vztah /2/ byl logaritmován, tím přešel do tvaru

$$\log B_{i,j} = \log(2) + n \log p_{j-1}' + (n-1) \log(1-p_{j-1}') \quad /15/$$

Ze vztahu /15/ byly vypočteny jednotlivé pravděpodobnosti $B_{i,k}'$. Tyto pravděpodobnosti byly sečteny a výsledná pravděpodobnost q_k' byla násobena koeficientem A_{k-1}^{k-1} . Tím byla získána konečná pravděpodobnost výskytu méně než 4 kanet v počtu pániček, které projedou nad poslední hlavou během doby soukání.

$$n = 46$$

$$\frac{4}{46} = 0,086956$$

$$p_0 = 0,950000 \quad p_5 = 0,515220$$

$$p_4 = 0,863044 \quad p_6 = 0,428264$$

$$p_2 = 0,689132 \quad p_7 = 0,341308$$

$$p_3 = 0,602176 \quad p_8 = 0,254352$$

$$p_9 = 0,167396 \quad 1-p_9 = 0,832604$$

$$\log p_9 = -0,7762509 \quad \log / 1-p_9 / = -0,0795616$$

i	0	1	2	3
($\frac{n}{i}$)	1	46	1035	15180
$\log (\frac{n}{i})$	0	1,6627578	3,0149403	4,1812718
$i \log p_0$	0	-0,7765092	-1,5525018	-2,3287527
$n-i$	46	45	44	43
$/n-i/\log/1-p_0/$	-3,6598336	-3,5802720	-3,5007104	-3,4211488
$\log B_{4,10}^{4G}$	-3,6598336	-2,6937651	-2,0382719	-1,5686297
$B_{4,10}^{4G}$	0,000219	0,002024	0,009156	0,027000

$$q_{40} = \sum_{k=0}^4 B_{4,10}^{4G} = 0,038400$$

$$Q_{40} = q_{40} \cdot A_9^9 = 0,038400 \cdot 0,23167 = 0,0089$$

$$n = 49$$

$$p_0 = 0,900000 \quad p_5 = 0,491835$$

$$p_4 = 0,818367 \quad p_6 = 0,410202$$

$$p_2 = 0,736734 \quad p_7 = 0,328569$$

$$p_3 = 0,655101 \quad p_8 = 0,246936$$

$$p_9 = 0,573468 \quad p_9 = 0,165303$$

$$1-p_9 = 0,834697 \quad \log /1-p_9/ = -0,0784805$$

$$\log p_9 = -0,7817192$$

i	0	1	2	3
$\binom{n}{i}$	1	49	1 176	18 424
$\log \binom{n}{i}$	0	1,6901961	3,0704073	4,2653839
$i \log p_9$	0	-0,7817192	-1,5634384	-2,3451576
$/n-i/\log/1-p_9/$	-3,8455445	-3,7670640	-3,6885835	-3,6101030
$\log B_{i,10}^{49}$	-3,8455445	-2,8585871	-2,1816146	-1,6898767
$B_{i,10}^{49}$	0,000143	0,001385	0,006582	0,020433

$$q_{10} = \sum_{i=0}^{49} B_{i,10}^{49} = 0,028543$$

$$Q_{10} = q_{10} \cdot A_9^9 = 0,231617 \cdot 0,028543 = 0,006611$$

9. ŘÍJNA 1965

Jan Svoboda

$$n = 52$$

$$p_0 = 0,850000$$

$$p_1 = 0,465385$$

$$p_4 = 0,773077$$

$$p_6 = 0,388462$$

$$p_2 = 0,696154$$

$$p_8 = 0,311539$$

$$p_3 = 0,619231$$

$$p_9 = 0,234616$$

$$p_5 = 0,542308$$

$$p_{10} = 0,157693$$

$$\log p_g = -0,8021876$$

$$1-p_g = 0,842307 \log / 1-p_g = 0,0745285$$

i	0	1	2	3
$\binom{n}{i}$	1	52	1 326	22 100
$\log \binom{n}{i}$	0	1,7160033	3,1225435	4,3443923
$i \log p_g$	0	-0,8021876	-1,6043752	-2,4065628
$/n-i/ \log /1-p_g/$	-3,8754820	-3,8009535	-3,7264250	-3,6518965
$\log B_{i,10}^{52}$	-3,8754820	-2,8871378	-2,2082567	-1,7140670
$B_{i,10}^{52}$	0,000133	0,001297	0,001513	0,019317

$$q_{10} = \sum_{i=0}^{52} B_{i,10}^{52} = 0,02226$$

$$Q_{10} = q_{10} \cdot A_g = 0,231617 \cdot 0,022259 = 0,00516$$

$$n = 55$$

$$p_0 = 0,800000 \quad p_5 = 0,436365$$

$$p_1 = 0,727273 \quad p_6 = 0,363638$$

$$p_2 = 0,654546 \quad p_7 = 0,290911$$

$$p_3 = 0,581819 \quad p_8 = 0,218184$$

$$p_4 = 0,509092 \quad p_9 = 0,145457$$

$$\log p_9 = -0,8372660$$

$$1-p_9 = 0,854543 \quad \log /1-p_9/ = -0,0682661$$

i	0	1	2	3
(n i)	1	55	1 485	26 235
log(n i)	0	1,7403627	3,1717265	4,4188811
i log p_9	0	-0,8372660	- 1,6745320	-2,5117980
/n-i/log/1-p_9/	-3,7546355	-3,6863694	- 3,6181033	-3,5498372
log B_{i,10}^{55}	-3,7546355	-2,7832727	- 2,1209988	-1,6427541
B_{i,10}^{55}	0,000176	0,001647	0,007560	0,022764

$$q_{49} = \sum_{i=0}^{55} B_{i,10}^{55} = 0,032157$$

$$Q_{10} = q_{49} \cdot A_9^9 = 0,231617 \cdot 0,032157 = 0,007481$$

9. ŘÍJNA 1965

Jan Svěboda

$$n = 86$$

$$p_0 = 0,950000$$

$$p_{10} = 0,484880$$

$$p_1 = 0,903478$$

$$p_{11} = 0,438368$$

$$p_2 = 0,856976$$

$$p_{12} = 0,391856$$

$$p_3 = 0,810464$$

$$p_{13} = 0,345344$$

$$p_4 = 0,763952$$

$$p_{14} = 0,298832$$

$$p_5 = 0,717440$$

$$p_{15} = 0,252320$$

$$p_6 = 0,670928$$

$$p_{16} = 0,205808$$

$$p_7 = 0,624416$$

$$p_{17} = 0,159296$$

$$p_8 = 0,577904$$

$$p_{18} = 0,112784$$

$$p_9 = 0,531392$$

$$p_{19} = 0,066272$$

$$\log p_{19} = -1,1786699$$

$$1-p_{19} = 0,933728$$

$$\log /1-p_{19}/ = -0,0297796$$

i	0	1	2	3
(n i)	1	86	3 655	102 340
log (n i)	0	1,9349854	3,5628874	5,0100454
i log p ₁₉	0	-1,1786699	-2,3573398	-3,5360097
/ n-i /log /1-p ₁₉ /	-2,5610456	-2,5312660	-2,5014864	-2,4717068
log B _{i,20} ⁸⁶	-2,5610456	-1,7754374	-1,2959388	-0,9976711
B _{i,20} ⁸⁶	0,0027476	0,016771	0,050590	0,100528

$$q_{20} = \sum_{i=0}^4 B_{i,20}^{86} = 0,170636$$

$$Q_{20} = q_{20} \cdot A_{19}^{19} = 0,170636 \cdot 0,045599 = 0,007781$$

VŠST LIBEREC

NAKLÁDACÍ ZARIŽENÍ

DP — STR. 46

9. ŘÍJNA 1965

Jan Svoboda

$$n = 91$$

$p_0 = 0,900000$	$p_{10} = 0,460440$
$p_1 = 0,856044$	$p_{11} = 0,416484$
$p_2 = 0,812088$	$p_{12} = 0,372528$
$p_3 = 0,768132$	$p_{13} = 0,328527$
$p_4 = 0,724176$	$p_{14} = 0,284616$
$p_5 = 0,680022$	$p_{15} = 0,240660$
$p_6 = 0,636264$	$p_{16} = 0,196704$
$p_7 = 0,592308$	$p_{17} = 0,152748$
$p_8 = 0,548352$	$p_{18} = 0,108792$
$p_9 = 0,504396$	$p_{19} = 0,064836$

$$\log p_{19} = -1,1881838$$

$$\log / 1 - p_{19} / = -0,0291122$$

$$1 - p_{19} = 0,935164$$

i	0	1	2	3
(n) i	1	91	4 095	121 485
$\log \binom{n}{i}$	0	1,9590414	3,6122539	5,0845226
$i \log p_{19}$	0	-1,1881838	-2,3763676	-3,5645514
$/n-i/\log /1-p_{19}/$	-2,6492102	-2,6200980	-2,5909858	-2,5618736
$\log B_{i,20}^{g_i}$	-2,6492102	-1,8492404	-1,3550995	-1,0419024
$B_{i,20}^{g_i}$	0,002443	0,014150	0,044147	0,090802

$$q_{20} = \sum_{i=0}^4 B_{i,20}^{g_i} = 0,151342$$

$$Q_{20} = q_{20} \cdot A_{19}^{g_i} = 0,045599 \cdot 0,151342 = 0,006900$$

VŠST LIBEREC

NAKLÁDACÍ ZARÍZENÍ

DP — STR. 47

9. ŘÍJNA 1965
Jan Svoboda

$n = 96$

$p_1 = 0,850000$	$p_{10} = 0,433330$
$p_2 = 0,808333$	$p_{11} = 0,391663$
$p_3 = 0,766666$	$p_{12} = 0,349996$
$p_4 = 0,724999$	$p_{13} = 0,308329$
$p_5 = 0,683332$	$p_{14} = 0,266662$
$p_6 = 0,641665$	$p_{15} = 0,224995$
$p_7 = 0,599998$	$p_{16} = 0,183328$
$p_8 = 0,558331$	$p_{17} = 0,141661$
$p_9 = 0,516664$	$p_{18} = 0,099994$
$p_{19} = 0,474997$	$p_{19} = 0,058327$

$\log p_{19} = -1,2341304$

$1-p_{19} = 0,941573$

$\log/1-p_{19}/ = -0,0260999$

i	0	1	2	3
$\binom{n}{i}$	1	96	4 560	142 880
$\log \binom{n}{i}$	0	1,9822712	3,6589648	5,1549714
$i \log p_{19}$	0	-1,2341304	-2,4682608	-3,7023912
$/n-i/\log/1-p_{19}/$	-2,5055904	-2,4794905	-2,4533906	-2,4272907
$\log B_{i,20}^{96}$	-2,5055904	-1,7313497	-1,2626866	-0,9747105
$B_{i,20}^{96}$	0,003122	0,018563	0,054114	0,105996

$q_{20} = \sum_{i=0}^{96} B_{i,20}^{96} = 0,181795$

$Q_{20} = q_{20} \cdot A_{19} = 0,181795 \cdot 0,045599 = 0,00828$

VŠST LIBEREC

NAKLÁDACÍ ZARIŽENÍ

DP — STR. 48

9. ŘÍJNA 1965

Jan Svoboda

$$n = 102$$

$$\begin{aligned} p_0 &= 0,800000 \\ p_1 &= 0,760784 \\ p_2 &= 0,721568 \\ p_3 &= 0,682352 \\ p_4 &= 0,643136 \\ p_5 &= 0,603920 \\ p_6 &= 0,564704 \\ p_7 &= 0,526488 \\ p_8 &= 0,486272 \\ p_9 &= 0,447056 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} p_{10} &= 0,407840 \\ p_{11} &= 0,368624 \\ p_{12} &= 0,329408 \\ p_{13} &= 0,290192 \\ p_{14} &= 0,250976 \\ p_{15} &= 0,211760 \\ p_{16} &= 0,172544 \\ p_{17} &= 0,133328 \\ p_{18} &= 0,094112 \\ p_{19} &= 0,054896 \end{aligned}$$

$$\log p_{19} = -1,2605068$$

$$1 - p_{19} = 0,944104 \quad \log /1 - p_{19}/ = -0,0249806$$

i	0	1	2	3
$\binom{n}{i}$	1	102	5 151	171 700
$\log \binom{n}{i}$	0	2,0086002	3,8118915	5,2347703
$i \log p_{19}$	0	-1,2605068	-2,5210136	-3,7815204
$/n-i/\log / 1-p_{19}/$	-2,5480212	-2,5230406	-2,4980600	-2,4730794
$\log B_{i,20}^{102}$	-2,5480212	-1,7749472	-1,3071821	-1,0198295
$B_{i,20}^{102}$	0,002831	0,016790	0,049297	0,091273

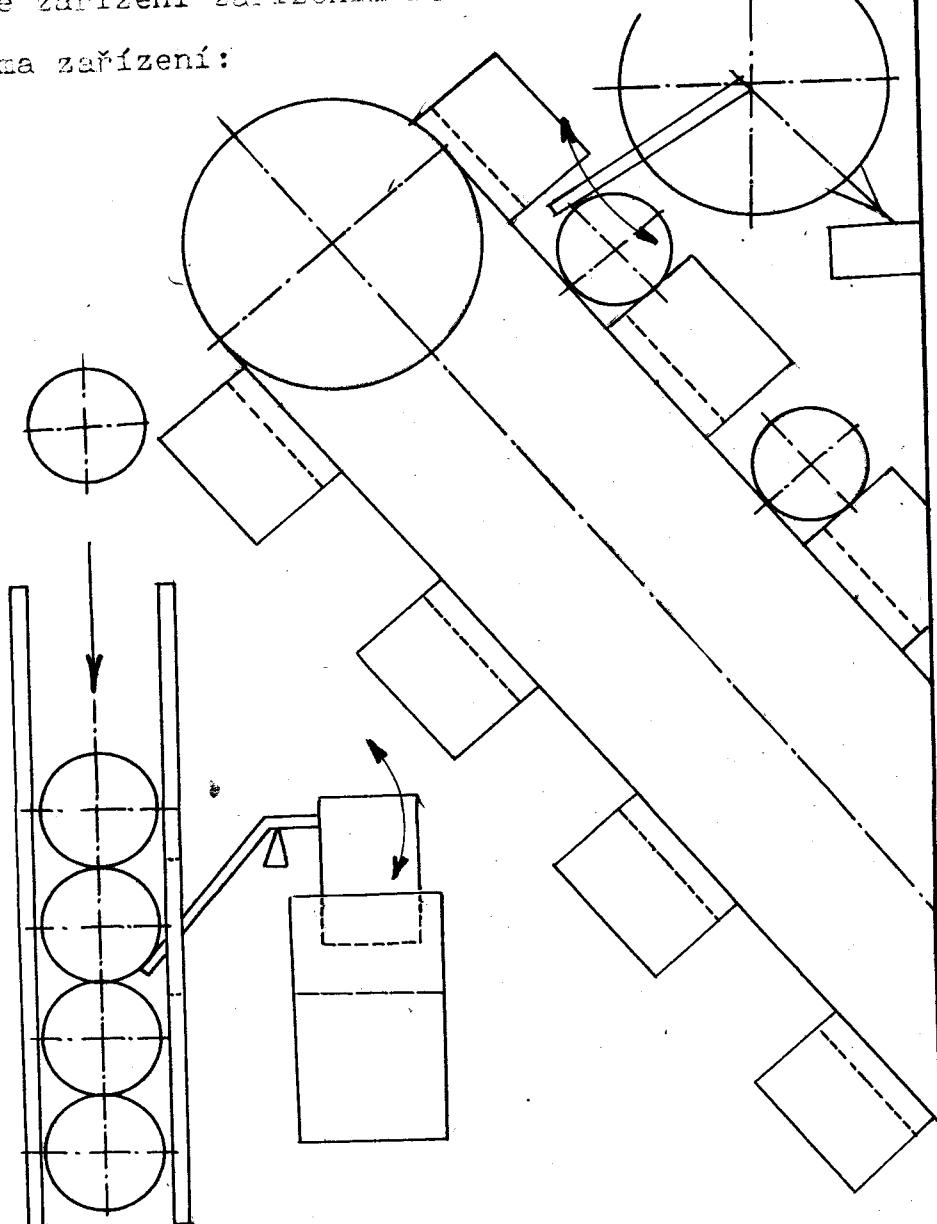
$$q_{20} = \sum_{i=0}^{102} B_{i,20} = 0,160191$$

$$Q_{20} = q_{20} \cdot A_{19}^{19} = 0,160191 \cdot 0,045599 = 0,007304$$

Návrh řešení ovládání zásobníku.

Předkládané řešení nahrazuje dosavadní fotoelektrické zařízení zařízením mechanicko-elektrickým.

Schema zařízení:

Dosavadní dva fotočlánky, umístěné na zásobníku jsou nahrazeny jedním bezdotykovým tranzistorovým snímačem, umístěným na zásobníku a počitadlem kanet, umístěným na šikmém pásu, který dopravil kanety do zásobníku. Bezdotykový tranzistorový snímač S 586 je spojen s tranzistorovým relé R 585, které je umístěno mimo vlastní krabici snímače. Tranzistorový bezdotykový snímač je umístěn v krabici, která je připevněna na zásobník. V bezdotykovém snímači je vestavěn tranzistorový oscilátor, jehož kmity vysadí v případě, že mezera mezi pólovými nástavci cívkové soupravy je zacloňena. Zaclonění se provádí vyklýnutím paty, na které je upevněna clona. Pata je zarežena padající kanetou a vychýlena ze své polohy. Jestliže klesne zásecba cívek pod patu, dojde k zaclonění snímače, relé přepne a dojde ke spuštění motoru nakladače. Při pohybu šikmého pásu narážejí kanety, které jsou na páse, na páku počítadla. V podstatě jde o volnoběžnou kuličkovou spojku. Táka poté je uchycena kanetou. Přitom dojde k otvoření vnější části spojky. Zpětný pohyb je způsoben pružinou. Při zpětném pohybu se přeneče kroutící moment, vyvzovaný tahem pružiny vnitřní části spojky na vačku. Vačka má na svém obvodě šrouby, které jsou pravidelně rozmístěny na obvodu vačky podle počtu počítaných kanet. Po úpočítání příslušného počtu kanet hlava šroubu

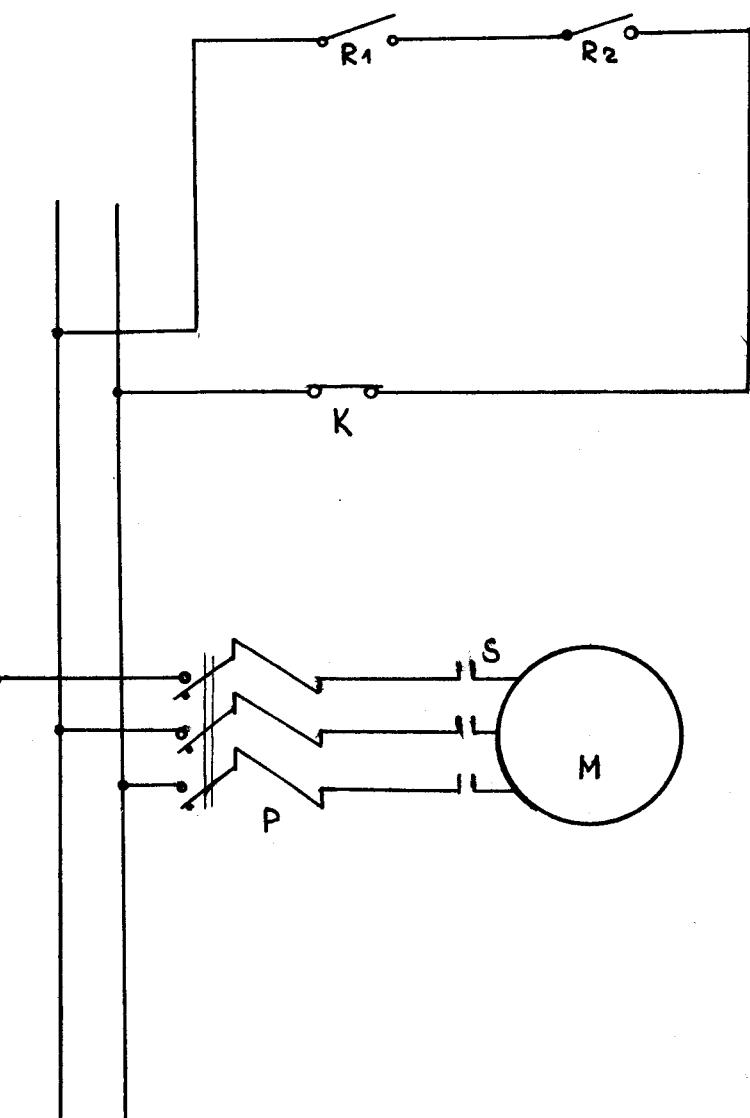
narazí na krabičku vypinače. Vypinač je tvořen mikrospinačem a deskou, na kterou naráží šroub vačky.

Tranzistorové relé a mikrospinač tvoří spolu se stykačem, který ovládá motor nakladače, seriový obvod. Je-li obvod rozepnut, motor běží. V případě, že po odpočítání příslušného počtu kanet není v zásobníku žádná zásoba, motor nakladače není vypnuto, protože obvod stykače je rozpojen.

Aby byla zlepšena účinnost zásobníku, lze seřídit počítadlo tak, aby došlo k zastavení motoru nakladače v poloze, kdy je těsně před koncem pásu jedna kaneta, která po uvedení do pohybu okamžitě spadne do zásobníku.

Aby byla zlepšena účinnost nakladače, je možno přesunout snímač do jiné polohy. Pak je ale nutno přestavit na vačce šrouby, aby počet dodávaných kanet do zásobníku odpovídal kapacitě zásobníku.

Schéma ovládání motoru nakladače.

Zhodnocení vlivu nakládacího zařízení na minimální dobu soukání útkového soukacího automatu.
Výsledky matematického rozboru se dají shrnout do těchto tabulek:

 $k = 10$

P_0	0,95	0,90	0,85	0,80
n	46	49	52	55
Q_{10}	0,009	0,007	0,005	0,007

 $k = 20$

P_0	0,95	0,90	0,85	0,80
n	86	91	96	102
Q_{20}	0,008	0,007	0,008	0,007

Minimální doba soukání je dána počtem pániček, který musí projet nad hlavou během doby soukání. Počet pániček je funkci počtu hlav a účinnosti zásobníku P_0 .

S rostoucím počtem hlav roste potřebný počet pániček a roste minimální doba soukání. Pro nižší čísla přízí jsou stroje s větším počtem hlav nevhodné.

K snižování minimální doby soukání jsou možné tyto cesty:

- 1/ zvyšování rychlosti transportního pásu
- 2/ snižování rozteče pániček na pásu
- 3/ zvyšování účinnosti zásobníku

Zvyšování rychlosti transportního pásu je omezené.

Při zvýšené rychlosti dochází k poruchám při vypadávání kanet z pániček do předzásobníků. Doba otevírání páničky a vodorovný vrh kanety z jedoucího pásu způsobují padání kanet mimo skluz předzásobníku. Podle zkušeností pracovníků Totex Chrastava nemá být rychlosť transportního pásu větší než 3 m/min.

Snižování rozteče pániček na transportním pásu je omezeno rozměry páničky a činností oddělovače cívek. Minimální rozteč musí zajistit bezpruhové vrácení oddělovače cívek do výchozí polohy. Snižování rozteče pániček má za výsledek rychlejší odběr kanet ze zásobníku a tím i také zhoršování jeho účinnosti.

Zvyšování účinnosti zásobníku lze dosáhnout zvětšením jeho velikosti a nebo použitím nových principů kontroly minimálního a maximálního stavu.

Pro dosavadní stav, t.j. rychlosť pásu 7,63m/sec účinnost zásobníku 0,34 a rozteč pániček 165 mm je minimální doba soukání, při které je zaručena činnost všech 10 hlav, 1 min 3 vt. Pro 20 hlav je minimální doba soukání 2 min 6 vt.

Pro rychlosť 7,63 m/vt, účinnost zásobníku 0,34 a rozteč pániček 140 mm je minimální doba soukání pro 10 hlav 57,5 vt. Pro 20 hlav je soukací doba 1 min 45 vt.

Přesné stanovení jednotlivých závislostí nemohlo být v této práci provedeno pro nedostatek potřeb-

VŠST LIBEREC	NAKLÁDACÍ ZAŘÍZENÍ	DP — STR. 55 9. ŘÍJNA 1965 Jan Svěboda
	ných údajů, hlavně účinnosti zásobníku za různých podmínek. Tento parametr lze získat jedině odměřením na stroji pracujícím v různých podmínkách.	

Seznam literatury

F. Krejčí a S. Novotný

Zajímavosti nové techniky textilního průmyslu
(Tkalcovny) Praha 1961 /1/

Ing J. Kučera

Textilní stroje v Hannoveru 1963 /Tkalcovny/
/ 2/

B. V. Gněděnko - A. J. Chinčin

Elementární úvod do teorie pravděpodobnosti
SNTL 1954 /3/

A. Mašek - A. Němec

Spojky SNTL 1963

/4/

J. Šrejtr

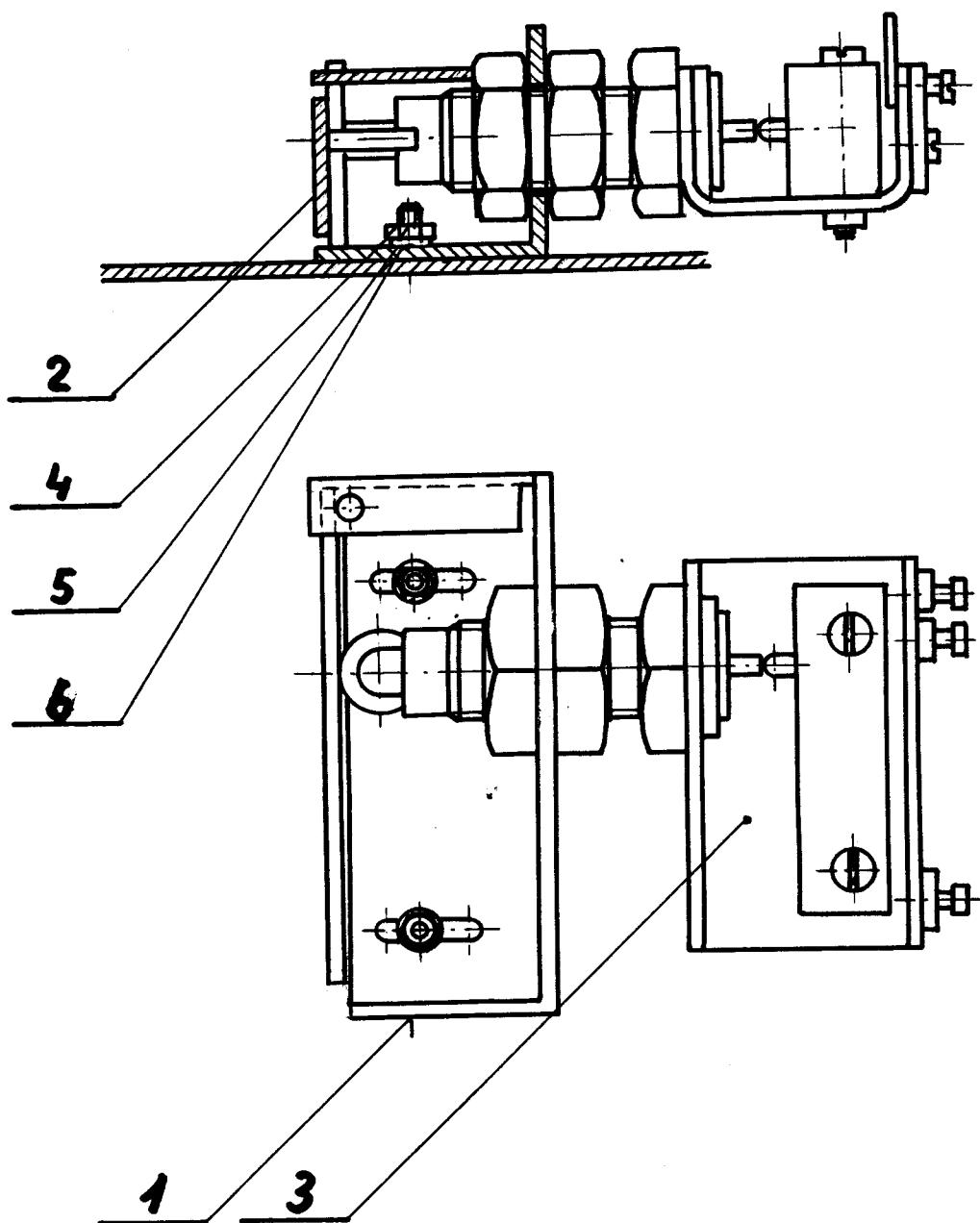
Technická mechanika III

/5/

v tlačeném Místo výhozího výkresu

Celková čistá výška mm

1:1

Prototyp -

Gesamt

Změna

Starý výkres

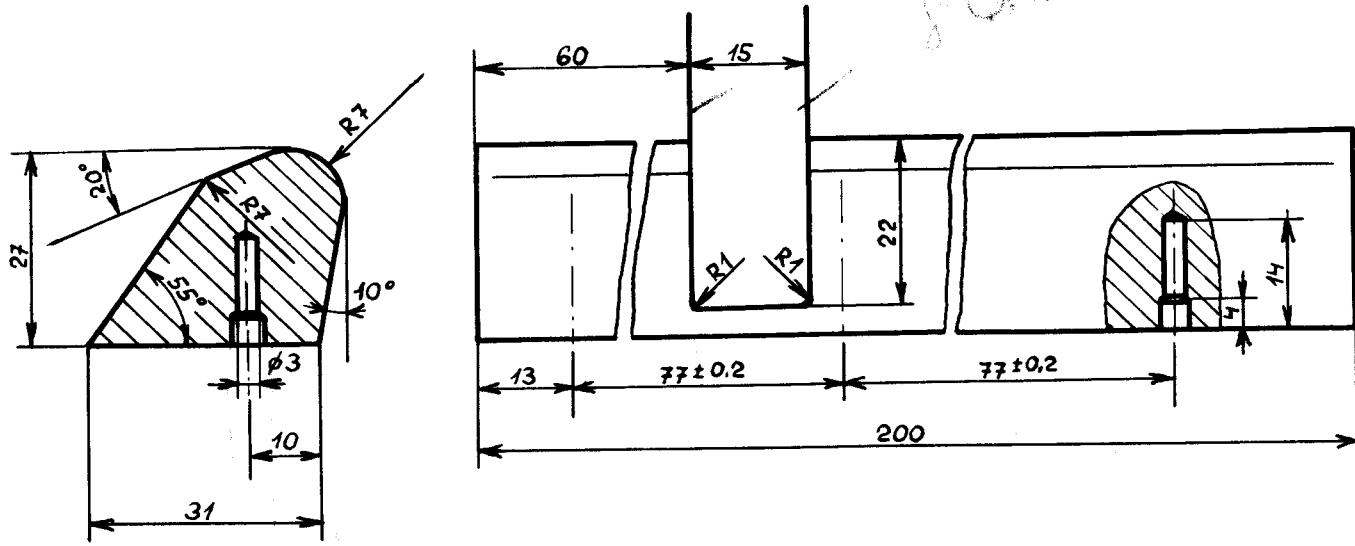
VŠST

VYPINAČ

4 - 0023 - 05

Počet listů

PŘEBROUŠENO
MOŘENO

PŘÍČKA

BUK. DŘEVO

1:1	rozev. 1:1	číslo zájmu	číslo koncový	Mater. výchozí	číslo	č. výhledového výrobního	číslo sítce	číslo
1:1	rozev. 1:1	Eurovoce	číslo snímku	číslo transpo.	číslo	číslo	číslo	číslo

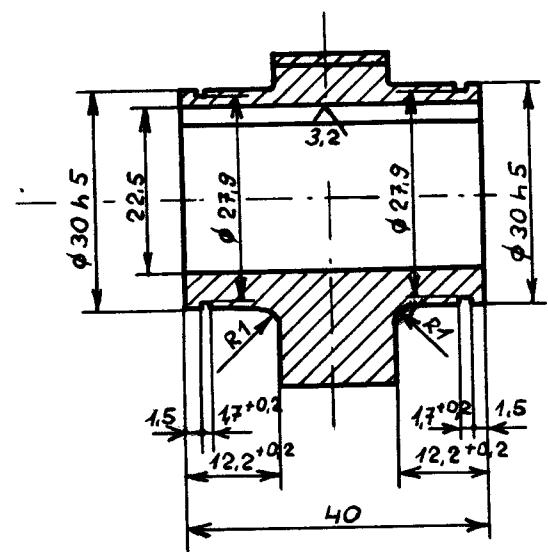
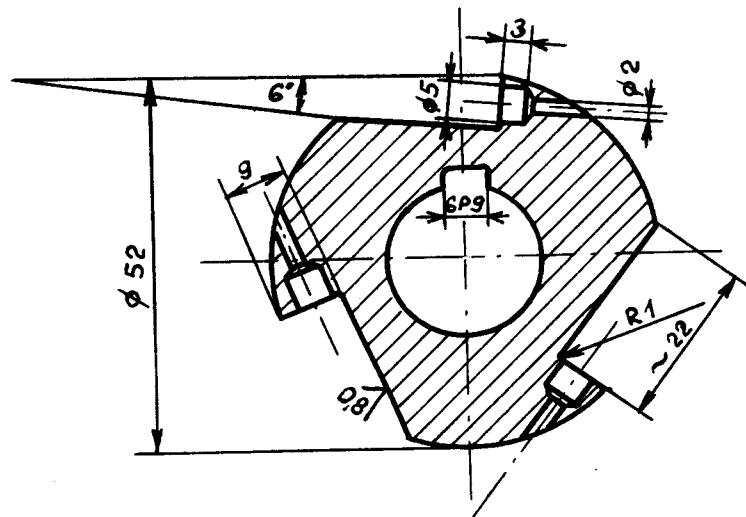
VŠST

PŘÍČKA

4 - 0023 - 16

3,2 ✓ / 6,4 ✓ 0,8 ✓

DOSEDACÍ PLOCHY PRO KULÍČKY
CEMENTOVAT DO HL. 0,2 A KALIT

1 NÁBOJ

12020

8

Identifikace	Náročnost	Výrobek	Různ.	Stáří	Konečný	Mater. výchozí	Thick.	C. výška	Hl. výška	Cislo výkresu	Pos.
<i>Souboda</i>											
1:1						G. snímku					
						G. transpo.					
						Změna					
NÁBOJ											
4 - 2305 - 08											

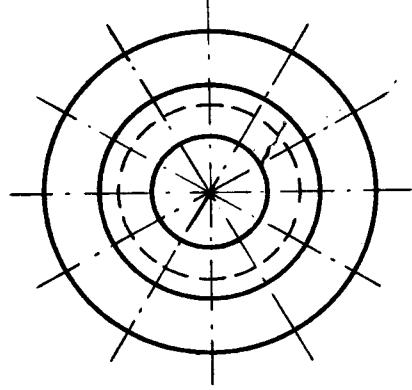
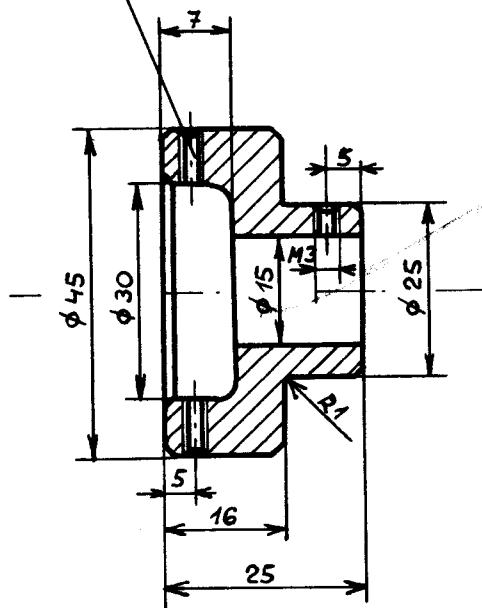
VŠST

NÁBOJ

3.2

NEKOTOVANÁ SRAŽENÍ HRAN $1 \times 45^\circ$

12 DĚR M3

1 VAČKA

11500

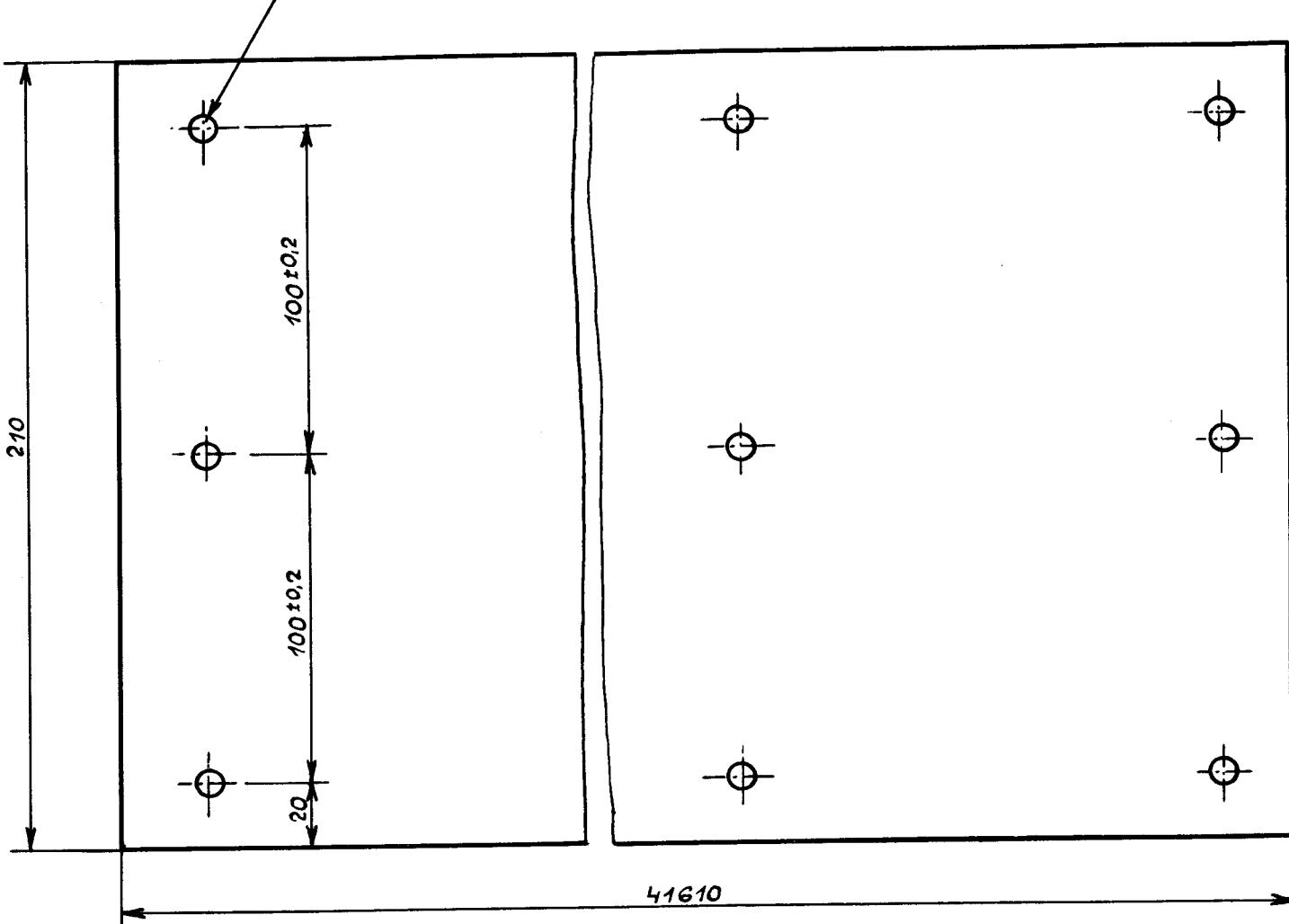
4-0023-05

9

Dokumentace		Kreslícího	Mater. výchozí	Pracovní	Č. výkresu	Stav výkresu	Uložení
1:1	Ydrobočka	C. skříňku	Celková čistá váha kg				
		C. transp.	Změna				
VĚST	VAČKA	Starý výkres	Nový výkres	4-2305-09			

POGUMOVÁNO

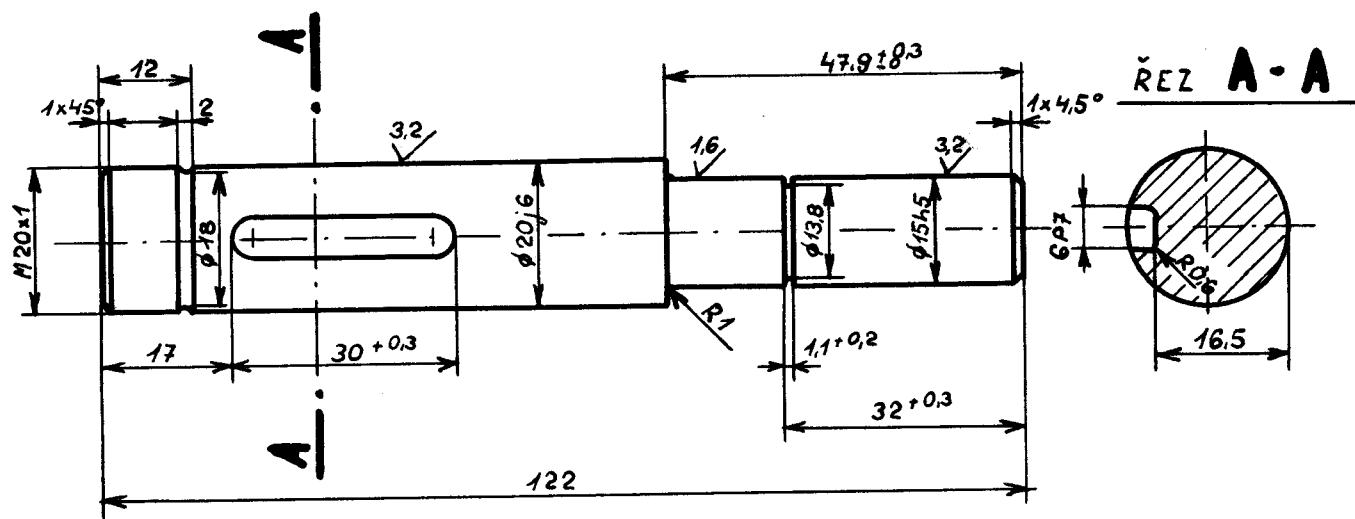
DÍRY ϕ 5,2 PO CELE DÉLCE PÁSU

1 PÁS		CHEMLON						
Nožec + rezaná řízka	Vzdálenost	Mater. koncový	Mater. výchozí	Thick.	C. vaha tříkového	C. střed výšky		
Bočnímíka								
Měřítko	Kresby	svoboda	Z snímku					
1:2	Prázdrojový							
	Norm. ref.							
	Výr. projedn.							
VSST		PÁS		4 - 0023 - 10				

$\phi 20 j_6$	$+9$ -4
$\phi 15 h_5$	0 -8
6 P 7	-8 -20

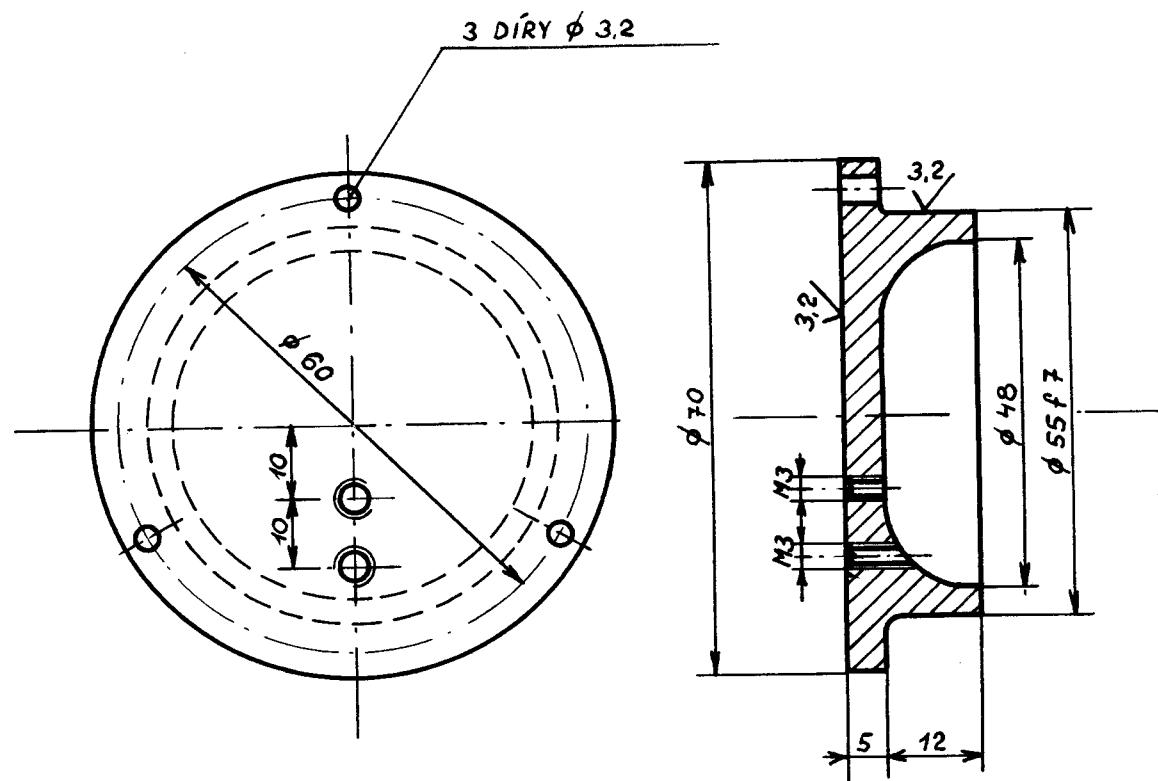
✓ / ✓ / ✓

1	HŘÍDEL	11500	6			
Nozev + základní	Mater. konečný	Mater. výchozí	Massa eda	C. váha Hř. váha	C. čistá výkresu	Pos.
Dopravník	C. snímku	C. transp.	Změna			
Měřítko	Kreslil	Groboda	Staví výkres	Návr. výkres		
1:1	Přezbaudil					
	Normy, ref.					
	Výr. projedn.					
VŠST	HŘÍDEL		4 - 2305 - 06			
			Výděl. listu			

3,2 ✓

$\phi 55 f 7$	- 30 - 60
---------------	--------------

Jedny problemy.

1		42 2412			4-0023-05	1		
1	Název + rozměr	Potřeba	Mater. konstrukční	Mater. výkazní	Eda	C. váha / hr. výkaz	Cíto výkresu	Pos
Doplňmáka								
Měřítko	Kresli	Groboda	C. sňmků	Celková čistá váha kg				
1:1	Pracovní							
	Norm. ref							
	Výpl. proledn.							
1:1		Skupina		Starý výkres	Nový výkres			
Název								
VSST		VÍČKO		4-2305-01				
			Počet listů					

1	VÝVAŽEK		10 001			2
1	PÁKA		11 500			3
1	BŘIT		10 340			4
2	LIŠTA		10 340			5
1	KONSOŁA		10 340			6
1	KONSOŁA		10 340			7
1	SKŘÍŇ KRYTU		10 340			8
1	DVEŘE KRYTU		10 340			9
1	LIŠTA		10 340			10
1	SNÍMAC S 586					11
11	SROUB M 3 x 10	ČSN 02 1153				12
1	SROUB M 5 x 10	ČSN 02 1303				13
1	SROUB M 2 x 18	ČSN 02 1131				14
10	MATICE M 3	ČSN 02 1401				15
1	MATICE M 2	ČSN 02 1401				16
10	PODLOŽKA 3,1	ČSN 02 1740				17
1	PODLOŽKA 5,2	ČSN 02 1740				

Platnost do:

Aplikovat:

Mater. konečný

Mater. výchozí

Trha-
eda.

Č. výkresu

Pořadí

Pos.

Celková čistá váha kg

Síla:

Průměr:

Kmit. ref:

Výz. proleza:

F. sloboda

Č. snímku

Změna

Typ:

Skupina

Starý výkres

Název:

Typ výkresu

List

VŠST

KUSOVNÍK

4-0023-05

Změny výkresů